

N° 29 - MEZEVEN 1972

« POBL VREIZ »

B.P. 713 ROAZON

KOUMANANTOU

Boutin : 6 L

Skoazell : adaleg 15 L

K.R.P. 2746-79 ROAZON

POBL VREIZ

0,50

KELAOUENN UNVANIEZ DEMOKRATEL BREIZ

E BREIZ : MEUR A DRA DISHEÑVEL KENETREZO, MED A ZISKOUENZ AR VRE- TONED A ZO DROUG ENNO

PENNAD-STUR

Ar pezh a verk ar sperejou abaoe nebeud miziou e Breiz eo 'z eus bet meur a dra disheñvel kenañ kenetrezo ha koulskoude a ziskouez ar Vretoned a zo droug enno.

DISKROG-LABOUR AR JOINT FRANÇAIS

Bez' e c'heller lavared ez eo bet eun treh gand an oll labourerien Vreiz pa 'z eo deut fin an diskrog-labour en uzin ar Joint Français. Ar pezh 'zo bet flatret gand an afer-se eo ar gounid braz paket gand ar gapitalisted en eur vro golonizet, ha diskouezet eo bet pebez sikour vraz 'zo bet roet da labourerien ar Joint Français gand ar Vretoned. Roet eo bet da gompren d'eul lodenn vraz a dud euz an diavêz penaoz labourerien Vreiz 'zo staget gand eur memes santimant. Gand ar souten 'zo bet roet dezo, ar grevisted o-deus gelllet derhel mad. Savet eo bet komiteou dre Vreiz evid difenn ar grevisted ha flatret eo bet alies gand ar pezh a c'houlenner digand Breiz : rei tud da labourad d'ar gapitalisted ; flatret ivez an uzinou-laer a zeu en or bro. Anvet eo bet meur a dro ar ger koloni, memes ma n'eo ket bet graet atao gand e dalvoudegez. Se 'neus lavared Edmond Maire, d'ar 24 a viz ebrel, e Sant-Brieg : « Gand diskrog-labour ar Joint Français, emezañ, ez eus bet diskouezet eun tu all euz kudenn Vreiz : hini eur goloni. Tout an traoù 'zo divizet e Pariz ha Breiz 'zo laosket da vond war fallaad c'hoaz ». Frêz-tre eo bet ar c'homite savet e Lambal gand ar sindikadou : lavaret eo bet penaoz Breiz 'zo eur goloni...

Eun treh eo bet ivez evid labourerien Vreiz. Goude fin an diskrog-labour, Le Faucheur, sekretour C.F.D.T. departamant Aodou-an-Hanternoz, e-neus lavaret da labourerien ar Joint Français : « Ganeoh, red eo bet d'ar C.G.E. lakaad e sinadur war eun tamm-paper, lakaet warnañ : paeamantou re ziskeñvel ez eus, ne c'heller ket ken asanti an dra-se. E-giz-se, faoutet ho-peus moger ar batroned, rag ar re-mañ ne felle ket dezo plega. Med n'eo ket echu stourmad ar Joint Français, rag bez eo hini Breiz a-bez ». Gand nerz labourerien ar Joint, chenchet eo bet an traoù dioustu e meur a uzin en-dro da Sant-Brieg. Ar beizanted memes 'zo bet bountet gand stourmad ar Joint : se 'zo bet lavared e-barz kelaouennou e-pad afer al lêz.

KUDENN VREIZ EUZ BREST D'AN NAONED

AODOU-AN-HANTERNOZ

FROUEZH UN EMGANN.

Meur a labourdi o deus kutuilhet frouezh emgann ar Joint Français :

Sant-Brieg. Tapet eo bet er c'henwerzh kreskoù a 3, 4, ha memes 5 dre gant war ar goprou izelañ, aet eo betek 8 ha 9 dre gant, e plasoù 'zo, evit ar goprou gwarantet (gwarantiset).

E ti Potier (U.F.A.C.) e Mur, aet eo, eus an taol kentañ, 30 santim muioc'h gant al labourerien, kenkoulz **e ti Neolait e Yffiniac.**

Betek Pondi o deus tregernet ar c'hleier : **e ti Onno** (kig-sezon, bouedoù-mir) aet eo priz an eur, goude daou zevezh a harz-labour, eus 4,46 lur da 4,86 lur (30 santim e miz ebrel ha 10 santim muioc'h e miz gouere); **e ti Preval** n'eus ket bet, koulz lavaret harz-labour, kerkent o

gwalc'h o deus bet al labourerien.

E ti Olida, e Loudieg, un « trust » sunporpant a denn e c'hounid kenkoulz diwar e labourerien dezhañ e-unan pe diwar ar re a ra war-dro ar sevel-moc'h, souezhus eo bet an dra. Da heul kenskiat al labourerien diwanet abalamour d'ar Joint Français, kroget eo an aon er batroned da welet asambles, o trouzal dirak dorioù labourdi Olida, labourerien ha tud diwar ar maez. Rakkemennet gant ar C.F.D.T. un harz-labour, ar batroned a asante reiñ ur c'hresk a 4 dre gant ha 7 santim a zigoll e-keñver Pariz. Aes 'oa d'ar C.F.D.T. diskleriañ ma oa ret gortoz 30 vloaz da c'hounit kement ha labourerien Bariz ha c'hoazh ! Ken na spontas ar batroned, ret e voe da « chef » ar personel kinnig d'ar sindikalourien « en em ingalañ ». A-benn ar fin kinniget 'oa 7 santim skeul-renket (hierarchizet) ouzhpenn ; evel-se, sevel a raio ar gopr izelañ a 4,50 lur da 4,88 lur, da lavarout ur gounid a 32 santim an eur.

PENN-AR-BED

KEMPERLE : Izol-Elle-Laita, tric'horn an ankou ?

Padout a ra ar skourrad du. Prennañ a reer dorioù ti Massuyeau (La Conserve-rie Bretonne) hag, en abeg d'an ehan-labour teknikel, lakaet eo bet er-maez 26 den a labour ennañ a-hed ar bloaz, ken fall eo o flanedenn d'ar 120 labourer a ginnige o divrec'h da vareoù 'zo eus ar bloaz evit lardañ tevoc'h o zamm kreun. Evit 5 eus ar re-gentañ n'eus ket da glemm, rak kavet o deus labour, evit ar re-all (141), trenk eo ar soubenn. Da drouzal en-dro d'o stad reuzeudik savet o deus ur C'Homite-emzifenn.

Setu adarre ur son-glaz all o kemenn er pevar-avel m'emañ Kerne ar c'hreisteiz o koll he foblañs. Fallañ tra pa ouier

m'emañ diazezet oberiantiz ha pinvidigezh ar vro war ar prepariñ bouedoù-mir (koñserv). Gwashoc'h c'hoazh 'vefe ma souzfe labourioù nevez (ha solutoc'h) dirak in-plantañ er vro-se, ken dichenus.

Sklaer eo pep tra evit tud Kemperle hag, aes-tre, kompren perak o deus sikouret a greiz-kalon grevisted ar Joint Français kement ha reoù milinoù-paper Mau-duit. Er c'homite-skoazell, savet ganto d'ar poent-se, posubl 'oa kavout Kemperleiz a bep stad : tud diwar ar maez ha labourerien ar c'hêrioù, koñversanted ha skolaerien, tud yaouank... Skrivet diwar-skañv n'eo tamm ebet ar gerioù-mañ ten-net diouzh o lizher-harpañ d'ar Joint Français : « Emgann holl labourerien Vreizh eo an emgann-se ».

DEPARTAMANT ROAZON

ROAZHON : c'hwex ar rost !

D'an 18 a viz ebrel deredet 'oa eus pep korn a Vreizh koñversanted vihan, mil-ha-mil, klevet ganto galvadenn ar CID-UNATI. Echu 'oa ar vanifestadeg pa krogas ar « Jeu » gant ar archerien. Lakaet 'voe an tan e-barzh adstaliou al leurenn-vras anvet Mammouth e-lec'h m'en em gave manifestourien kant-ha-kant.

AN HARZOU-LABOUR :

— **E Vitre :** d'ar 17 a viz ebrel, un harz-labour a 24 eur e ti-kreiz an telefon

da glemm ouzh doare al labour poaniusoc'h-poaniusañ a zegas d'an dud klevetdou diwar re-labour.

— **E Marcille-Raoul, Montauban, Becherel :**

Harz labour a zaou zevezh e labourioù Preval (laezh), heuliet gant kalz a labourerien. Pep hini a oar pegen distabil eo al labour en tier-se, evel e Becherel, da skouer, bez e vez al labourdi laezh-four-maj (50 den o labourat ennañ) labourdi nemetañ ur gomun a wel he zud o vont kuit lec'h-all, dibaoez.

DEPARTAMANT AN-NAONED

NAONED

— **Ar goprou :** ar batroned a nac'h bihanaat an diforc'hioù etre Pariz ha Naoned.

Er sevel-tier hag el labour-hentoù, sindikad ar batroned a oar hiraat an divizoù ha dreist-holl teurel er-maez eur c'hresk ingal war ar goprou. Ar C.G.T., ar C.F.D.T. hag ar C.G.T.-F.O. a venn tizhout 1 000 lur dre dri dennad evit an holl a-benn fin ar bloaz.

— **An doareoù-labourat.**

Stal-labour an « turgnerezh » (décolle-

tage) e ti Saulnier-Duval en deus diskroget da labourat d'ar 21 a viz ebrel e-pad 2 2 eur 45 evit nec'hiñ ouzh an doareoù nevez implijet dindan youl ar renerien. Memestra e Nantes-Chèques abalamour da dizh « an ifern » anavezet mat gant an holl dud. Kompren a reer pegen skuizh e oa al labourerezed p'o deus harzet d'an 29 a viz ebrel ha d'ar 5 a viz mae. Kompren a reer ivez o c'hoant doujañ an tizh kempennet ganto-o-unan hag o c'hoant lakaat ar renerien da c'houzout ez eus ezhomm kaout muioc'h a labourerien ha kaout ivez ur sizhun gant 5 devezh hepen.

MOR-BIHAN

AN ORIENT : pezh a vez kuzhet en arsanañh.

Nebeutoc'h-nebeutañ a baotred yaouank a vez kavet da vont da vartolod er « Roial ». El m'emañ ar mod eta graet eo bet un devezh « dorioù-digor » en arsanañh.

Koulskoude revez ar sindikadoù traoù a zo chomet kuzhet :

— Nen deo ket bet laret d'an dud e oa an arsanañh en arvar : an embregerezhioù a vefe laouen lakat an dorn warnañ, ha ret eo diwall ouzh an entreprizoù-se.

— Ar yaou Gambit ne oa hañ o labourat.

Ha koulskoude pouezhus eo an arsanañh

evit an Orient hag ar c'horn-bro a-bezh.

CWENED : ar yaouankiz kristen en em dolp.

D'ar sadorn 13et a viz mae e sal al Lices e Gwened, en deus en em dolpet 500 a dud yaouank o tont eus Gwened, An Alre, Kiberen, Karnag, Pondi.

Prederiet o deus diwar-benn an diaestrioù a bep sord a gav ar re yaouank ag ar Mor-bihan, hag an holl labourerien dre-vras, da laret eo :

— an dilabour ;
— klask an argant koustet pe gousto ;
— lakat ar vicherourion ober muioc'h-mui a labour en un devezh.

LEVRIOU NEVEZ AL LIAMM

Roparz HEMON

TANGI KERVILER

Aes da lenn ha dudius — Priz : 13,00 lur.

Ronan HUON

AN IRIN GLAS : 13,00 lur.

Mlle QUEILLÉ - 47, rue Notre-Dame - GUINGAMP
C.C.P. 1136-82 Rennes

PENNAD-STUR

BEB SEURT GOULENN E-KENVER PAEAMANTOU

E-kichen stourmad braz ar Joint Français, red eo merka meur a ziskrog-labour berroh, med ken stard, dreist-oll e ti Nouvelles Galeries e Brest, pe c'hoaz e ti Salaisons Jaouen, e Kombrid : diskrog-labour kreñvoh eged el leh all evid uhellaad paeamantou al labourerien.

AR GOMERSANTED VIHAN

Red eo merka ivez manifestadegoù ar gomersanted, t'er ha kollet fiziañs ganto : tennou fuzuilh war eur c'harr archer, harp da Hourmant, m'er Plonevez-ar-Faou. Kudenn ar gomersanted 'zo eur gudenn gwall boanius ha red eo klask dezi eun diskoulm. Med da ziwall 'z eus e yafe ar gomersanted da goll o fenn pe memes da vanifesti e-giz fachisted : bez' e weler kreski ar fachisted nevez e rannvroioù gwall baour Sikilia ha Sardinia.

AFER AL LEZ

D'ar 25 a viz mae, bez' e oa eun toullad mad uzinou l'ez ehanet ha war-dro 200 karr-l'ez dalhet a-zav gand ar beizanted e Gwiskriv, Pont-n-Abad, An Alre h.a... Petra 'zo da verka en afer-se ? Daou dra : da genta, eun toullad tud war-zao, meur a vil (ar c'hontrol euz ar pezh 'zo bet lavaret gand patroned an uzinou l'ez : eun nebeudig a dud, se lavarent) ; d'an eil, aet eo buan an traoù dre Vreiz a-bez, beteg departamant an Naoned. Evid an dro genta, e c'heller lavared ez eus bet e-keñver al l'ez eun diskrog-labour e-giz ma 'z eus gand al labourerien e-barz an uzinou : en eur lakaad a-zav ar c'hirri hag an uzinou l'ez, kollet eo bet gand ar beizanted a faeamant, e-giz ma vez e-barz an uzinou pa ziskrog al labourerien digand o labour.

Ar beizanted 'zo skuiz da veza paeet fall-tre : dindan ar S.M.I.C. ! Setu evid an dro genta, gwelet eo bet eun toullad beizanted war-zao evid goulen digand a frenerien eur priz uheloh war al l'ez. Rag diskouezet eo bet an dra-mañ gand buroioù ar c'hambrou labour-douar : evid resev paeamantou heñvel d'ar S.M.I.C., red e vefe d'eul labourer-douar, gand 20 buoh vad (4 000 litrad l'ez dre vloaz), gwerza e l'ez 67, 73 lur al litrad, 34 gramm dienn ennañ. Med ar priz lakaet gand patroned an uzinou-l'ez ne oa beteg-henn nemed 056 lur. Bez' e weler aze pegen nebeud eo paeet ar beizanted.

Savet eo bet afer al l'ez e-kreiz miz mae, droug braz en ar beizanted abalamour d'an daou dra-mañ :

— Da fin miz meur 1972, divizet eo bet gand ar re 'zo 'penn an traoù e Brusel, uhellaad ar priz a vefe da lakaad war eul litrad l'ez : 8 % d'ar c'henta a viz ebrel. Med da c'houde, n'eo ket bet uhellaet ar priz d'ar beizanted : lavaret eo bet dezo gand patroned an uzinou e oa di'ez gwerza al l'ez.

— Ar c'hontrol memes eo : gand an diforh etre an hañv hag ar goañv, diskennet eo bet priz al litrad l'ez, etre meur hag ebrel, euz 0,60 lur da 0,56 lur. Ar beizanted, soñjal a ree dezo e vefe dalhet da nebeuta ar priz goañv, e-giz ma 'z oa bet divizet e Brusel (ar priz goañv : 0,60 lur ; ar priz-se 'zo uheloh peogwir ar zaout ne roont ket kement a l'ez).

Evid an dro genta ivez, n'eo ket dirag ar gouarnamant ez eo bet gwelet ar beizanted o klemm, med ouz patroned an uzinou : gounid a ra 'r re-mañ kenañ diwar labour ar beizanted en eur lakaad eur priz izel war al l'ez. Diskouezet eo bet ivez, gand an afer-se, penaoz e vale, e-touez ar kapitalisted, ar pezh 'zo anvet « coopératives » : n'eo ket gwall sklér an traoù. Evid echui, e c'heller lavared ez eo bet flatret gand ar beizanted marhad ar kapitalisted.

E-giz-se 'gomprener gweloh peseurt talvoudegez rei da referendum Pompidou e Breiz : nerz a ro deom da stourm, heb diskregi, evid digoloniza Breiz.

UDB

SKOAZELLIT " POBL VREIZH "

Skoazellit Pobl Vreizh
hag ar stourm evit hor yezh
en ur gas ho profoù da :
« Pobl Vreizh »
K.R.P. 2746-79 Roazhon.

Eil listenn	
LRAM, Brest	9,00
L.F., Brest	9,00
Disanv	8,00
Hollad an eil listenn	26,00
Astaol al listenn all	40,00
66,00	

DA LENNERIEN POBL VREIZH

A-hed bloavezhioù ez eus bet savet tabut etre un toulladig Bretoned, evit goût penaos skrivañ brezhoneg : Diouzh e vlev e vez anavezet al loen, emezo, hag ho skritur eo melezeour ho soñjou ! Re aes, re eun, eo an doare-se da welout an traoù : E gwirionez muioc'h-mui a dud a gaver — tud yaouank peurluviañ — na vern ket nemeur dezhe e pe c'hiz skrivañ o yezh. Soñjal a reont ne sell ket ar gudenn-se ouzh pobl Vreizh, peogwir ne oar-hi na lenn na skrivañ he yezh. N'eus ket ezhomm chom stag d'ar skritur-mañ-skritur pa venner difenn gwir interestoù ar Vretoned, ha n'hon eus ket re a nerzh dija evit an emgannoù

gwirion. Da bobl Vreizh e vo da zibab, a-benn ar finetre eun doare hag unan all da skrivañ ar brezhoneg. O c'hortoz, ez eo ret-mat deomp, n'eus forzh pegen diaes hag iskomp e kavomp an dra, degemer an div skritur, evel m'emaint : Pep hini eus kenlabourerien Pobl Vreizh a raio e-giz m'eo kustum d'ober. Evit an anv hag ar pennad-stur, e vint moulet pep eil miz e doare ar skol-veur pe en doare peurunvan.

Imprimerie Commerciale, Rennes

Rener ar gelaouenn : J.P. Gourmel.
1 000 skw tennet.

Diskleriet hervez lezenn : 2^e trim.